

před podáním žádosti o prodloužení neměl platnosti a k této námitce dle toho, co shora uvedeno, jako soused legitimována byla, muselo býti toto druhé rozhodnutí zrušeno, poněvadž jest v rozporu se zákonem.

Č. 6485.

Učitelstvo: I. * Učitel veř. školy národní (na Moravě) pozbývá ztrátou čl. státního občanství svého učiteiského místa a nároku na požitky. — II. Lze-li požadovati zpět požitky, které byly učiteli neprávem vyplaceny?

(Nález ze dne 19. dubna 1927 č. 8175.)

Prejudikatura: ad I : 4354/25, 2503/23 adm., ad II : 2386/23, 3220/24 a 4463/25 adm.

Věc: Tekla W. ve V. (adv. Dr. Bedř. Mautner z Prahy) proti ministerstvu školství a národní osvěty o vrácení přeplatků.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: Výměrem z 1. července 1922 zastavil měst. škol. výbor pro něm. školy v Brně výplatu požitků st-lky jako akt. učitelky koncem července 1922 a byl výměr ten schválen vynesemím zšr-y v Brně z 10. července 1922, s výhradou dodatečné opravy. Vynesemím z 30. srpna 1923 prohlásila jmenovaná zšr, že, jelikož uvedená učitelka následkem provdání ztratila čl. stát. občanství a tím i způsobilost k dalšímu vykonávání úřadu, zrušuje svůj výnos z 10. července 1922 a zmocňuje měst. škol. výbor pro něm. školy v Brně, aby zastavil její služ. příjmy koncem měsíce června 1920 u měst. pokladny jako býv. okr. škol. pokladny pro měst. okres. brněnský. Současně uloženo jmenovanému úřadu, aby vším možným způsobem se postaral o vrácení přeplacených požitků uvedené učitelky za dobu od 1. července 1920. Jmenovaný měst. škol. výbor zjistil, že přeplacené požitky činí dle výkazu měst. účtárny za dobu od 1. července 1920 do 30. června 1922 částku 18.899 Kč a vyzval st-lku prostřednictvím čl. vyslanectví ve Vídni výměrem z 3. listopadu 1923, aby přeplatky ty vrátila.

Rozklad zamítlo min. škol. nař. rozhodnutím jako neodůvodněný. —

O stížnosti uvážil nss takto:

Podle Šu 48 t. zv. říš. zák. o školách nár. a to jak ve znění zák. z 2. května 1883 č. 53 ř. z., tak ve znění zák. z 10. dubna 1919 č. 205 Sb. je »služba na školách veř. úřadem veřejným, jehož dosáhnouti může bez rozdílu každý státní občan . . .« Tím uzákoněna i pro obor práva učitelského zásada, že jen ten může býti povolán ustanovením ve veř. úradě k akt. účasti na výkonu veř. moci, kdo je příslušníkem státu a že je tedy stát. občanství jako stav příslušnosti k určitému území a lidu nezbytným předpokladem pro výkon veř. úřadu učitelského. Zásada ta je jedním z fundamentálních principů organisačních, plynoucích ze samé podstaty státu, a vede ve svých důsledcích k závěru, že jest i setrvání v úřadu učitelském do té míry závislým na stát. občanství, že ztráta jeho působí i ztrátu způsobilosti k výkonu úřadu učitelského na veř. škole národní a ruší právní poměr ke školní správě. Poněvadž pak dále nárok

osoby učitelské na veř. škole národní na služ. požitky jak ve smyslu § 55 říš. zák. o školách národních a § 3 a násl. zem. zák. z 26. prosince 1904 č. 1 z. z. z r. 1905 ve znění zák. z 15. července 1914 č. 48 z. z. mor., tak i podle § 2 zák. z 23. května 1919 č. 274 Sb. jest jenom důsledkem postavení těchto osob učitelských ve veř. úřadě učitelském, má ztráta úřadu učitelského, nastavší ztrátou stát. občanství, za následek i zánik nároku na akt. služ. požitky (srovn. ve příčině pens. nároků nál. Boh. 4354/25 adm.).

V daném případě není mezi stranami sporu o tom, že st-ka pozbyla provdáním za rak. stát. příslušníka státního občanství čsl., z čehož podle předeslaného vysvítá, že ztratila i postavení své jako osoba učitelská ve veř. službě školní a tím ovšem i nárok na požitky s tímto právním postavením nerozlučně spojený. Nemá proto stížnost pravdu, vychází-li z opačného právního hlediska a snaží-li se z nedostatku pozitivní normy dovoditi nepřipustnost postupu žal. úřadu.

Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že zák. z 29. ledna 1905 č. 27 z. z. mor. o disc. řádu pro vyučující osoby, dosazené na veř. škole národní nebo měšťanské, nezná ztrátu stát. občanství jako důvod propuštění ze školské služby, kdyžť nejde v případě pozbytí stát. občanství o propuštění ze školské služby, nýbrž o ztrátu úřadu učitelského, jež nastává sama s sebou a není podmíněna žádným zvláštním řízením. Z téhož důvodu je nepřipadným, dovolává-li se stížnost k posílení svého stanoviska nálezu Boh. 2503/23 adm. a tvrdí-li, že sluší sporný případ posouditi podle názoru tam vysloveného. Běželoť v nál. uvedeném o řešení otázky, může-li příslušný úřad prohlásiti za zrušený služ. poměr osoby, kterou jmenoval def. čsl. stát. úředníci, ač o ní věděl, že jest ženou cizího stát. příslušníka, z toho důvodu, že jako manželka cizího stát. příslušníka po rozumu § 1 služ. pragm. úřednické pozbyla způsobilosti pro podřízení úřadu. Šlo tedy v nálezu tom o podstatně jinou skutkovou podstatu, než která byla základem nař. rozhodnutí a nelze z cit. nálezu nic čerpati pro dnešní spor. A ježto konečně podle ustálené judikatury nss-u (srovn. na př. nál. Boh. 2386, 3220 a 4463 adm. atd.) mohly v době vydání nař. rozhodnutí úřady školské požadovati na učiteli veř. školy nář. vrácení požitků, jež byly vyplaceny neprávem, třebas je zaměstnanec ten bona fide pobíral a spotřeboval, nemohl se výrok žal. úřadu za shora vyličeného právního stavu dotknouti práv st-lichých, když nařídil, aby neprávem pobíraná částka služ. požitků byla na ní vymožena.

Č. 6486.

Školství. — Administrativní řízení (Slovensko):
* O nárocích učitelek ludové školy, vydržované soukromníkem nebo spolkem, na aktivní požitky vůči vydržovateli školy rozhodují řádné soudy.

(Nález ze dne 19. dubna 1927 č. 8178).

V ě c: Továrna na papír, akc. spol. v H. proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o příslušnost správních úřadů k rozhodování o požitcích učitelky tovární školy.